

JUBILEUMI KONFERENCIA

MÉSZÁROS TAMÁS ELŐADÁSA

A Közgazdaságtudományi Kar 20 éves fennállásának alkalmából rendezett jubileumi konferencián a délelőtti során egy plenáris ülésre, délután elkülönített szekcióülésekre, a plenáris ülés végén pedig egy kerekasztal-beszélgetésre került sor a munkaerőpiac igényeinek változásával kapcsolatban. Ezen a beszélgetésen több hazai vállalat vezetője mellett egyetemünket Trautmann László dékán úr és Hofmeister Ágnes dékán asszony képviselte. A plenáris ülésen először Mészáros Tamás rektor úr előadását hallgathattuk meg. Rektor úr előrebocsátotta, hogy előzetes egyeztetés alapján ő az egyetemi stratégiáról fog beszélni, és Trautmann dékán úrra hagyja a kari stratégia taglalását.

A rektor úr előadásának fő vonalát az átalakuló egyetemi környezetben alkalmazható stratégiák képezték. A változó egyetemi környezet talán legmeghatározóbb eleme a Bologna-folyamat, és hatása a munkaerőpiacra, illetve közvetlenül egyetemünk oktatási rendszerére. Alapvető kérdés, hogy a felbomló öt éves képzési rendszer oktatási rendje hogyan alakítható át a három éves alap- és két éves mesterképzés struktúrájának megfelelően. További nehézséget jelent, hogy az egyetemnek nincsen tapasztalata, még nem kapott visszajelzést a munkaerőpiac felől, hiszen az első bolognai rendszerben végző hallgatók napjainkban kerülnek ki az egyetemről.

Hallgatói létszám tekintetében az elmúlt közel két évtized alatt egyértelmű növekedés figyelhető meg. 1990 óta a felsőoktatásban tanulók száma mintegy négyszeresére növekedett, ezen belül kiugróan – majdnem ötszörösére – változott az esti és levelező képzésben tanuló hallgatók száma. A hallgatói összlétszámra vonatkozóan az elmúlt években két fontos momentumot figyelhettünk meg: 2004-ben kiemelkedően sokan jelentkeztek felsőoktatási intézményekbe, illetve 2007-ben a felvételizők száma visszaesett, ennek ellenére nőtt a felvettek aránya. Ennek köszönhetően a legtöbb felvételizőt az általa elsőnek megjelölt felsőoktatási intézménybe vették fel, ami a vidéki egyetemeken csökkenő hallgatói létszámot eredményezett. A Budapesti Corvinus Egyetem államilag támogatott kerete annak ellenére évek óta állandó, hogy az egyetem profiljában országos szinten 20 százalékos csökkenés figyelhető meg. A nappali képzésben tanuló hallgatók száma ennek köszönhetően 2006 és 2008 között mintegy 14 százalékkal, az államilag támogatott képzésben tanulók száma pedig 20 százalékkal emelkedett. Az egyetem oktatási színvonalának fenntartása érdekében nincsen számottevő különbség a ponthatárok között az államilag támogatott és költségtérítéses képzéseken.

A rektor úr a továbbiakban a felsőoktatás állami finanszírozásáról beszélt. Kiemelte, hogy a hallgatói létszámrobbanást napjainkig nem követi arányosan az egy főre eső állami támogatás növekedése. A jövőre nézve a tervek között szerepelt 2010-re az állami támogatás 241 milliárd forintra történő növelése, hároméves keretmegállapodások megkötése a felsőoktatási intézményekkel, valamint az, hogy a mesterzakok esetében a hallgatói normatíva 1,75-szeresre növekszik, azonban ennek megvalósítása a kialakult pénzügyi válság miatt jelentősen elhúzódhat. Mindezek ismere-

tében központi stratégiai kérdést jelent, hogy milyen létszámú és összetételű hallgatóság biztosít finanszírozható működést. Két ilyen összetétel lehetséges: egyik eset az alap és mester szakokon egyenlő létszámú hallgatóságot jelentene, azonban így a mesterképzés is tömegoktatássá alakulna, a másik esetben a hallgatói létszámot a jelenleginek 80 százalékára csökkentenék, ami minőségi oktatás mellett biztosítana megfelelő finanszírozást.

A megvalósítás során rengeteg kérdés merül fel, például az, hogy hogyan viszonyul az egyetemen végbemenő átalakulás a nemzetközi folyamatokhoz, illetve az, hogy hogyan „bontsuk le” mindezt karokra és szakokra. További kérdéseket vet fel az, hogy szükség van-e az egyetem átalakuló belső struktúrája mellett az irányítás és vagyongazdálkodás átalakítására is. A felsőoktatási intézmények esetében felmerült a részleges vagy teljes privatizáció kérdésköre, amely magába foglalja például a felsőoktatási intézmények társasággá alakulását, a használt vagyon saját kézbe vételét, illetve az önálló finanszírozást éppúgy, mint az alkalmazottak közalkalmazotti munkaviszonyának megszűnését. A privatizáció az egyetem számára egyebek közt lehetővé tenné a más gazdasági társaságokkal való tulajdonosi együttműködést, a saját tulajdon szerzését, saját vagyon megteremtését és hosszú távú kötelezettségvállalás lehetőségét. Azonban a privatizáció megvalósítása során problémát jelent, hogy ki és mennyiért volna hajlandó megvásárolni az egyetemet, valamint, hogy milyen bevételek jelentenének profitot az új tulajdonos számára. Még a vagyon ingyenes megszerzése mellett is a rentábilis működéshez évente hallgatónként mintegy 800 000 forint tandíjra volna szükség, ami Magyarországon alapvető gondot okozna, mert a tandíj a köztudatban még nem jelent befektetést, illetve az ilyen irányú takarékoskodás tradíciói még nem alakultak ki hazánkban. Azonban fontos látni, hogy nem csupán a teljes privatizáció jelenthet megoldást a kérdésekre. Elképzelhető a működés finomítása, vagy tisztán állami tulajdonú társasággá való átalakulás is, és lehetséges csak magántőke bevonásával biztosítani a finanszírozást. Mindezek alapján elmondható, hogy rövid távon az egyetemeknek nem érdeke a teljes privatizáció, azonban hosszú távon egy több forrással rendelkező egyetem jelentősen versenyképesebb lehet.

FIRON FANNI ÉS NAGY VENDEL